

Проф. д-р Божидар Йорданов, декан на ФДМ – София: В този труден момент съм впечатлен от единността, самодисциплината и отговорността на преподаватели, студенти и администрация

Повече за трудностите и предизвикателствата, свързани с дистанционното обучение по дентална медицина в условията на извънредно положение

Кризата с пандемията с COVID-19 и последващите ограничаващи мерки се случиха буквално изведнъж. В много сфери стартира дистанционна форма на работа и обучение. Оказва се обаче, че твърде малко знаем за начините, с които се извършва именно дистанционното обучение по дентална медицина у нас. Пред какви предизвикателства са изправени ръководството, преподавателите, студентите и администрацията на най-стария факултет по дентална медицина в България, ще научите от разговора ни с новия декан проф. д-р Божидар Йорданов.

Здравейте, проф. Йорданов!

Така се случи, че поехте ръководството на най-големия факултет по дентална медицина у нас в един наистина нелек момент.

За първи път откакто се радваме на улесненията, които ни носи Интернет, се случва ситуация, поставяща различни форми на образование пред предизвикателството да преминат в дистанционна или онлайн форма. В денталната медицина има твърде много практика и изучаването ѝ от разстояние е невъзможно, но поне по отношение на теоретичния материал, направил ли се някакъв опит за онлайн обучение и какво се случи досега?

Не бих определил дистанционното обучение във ФДМ – София като „опит за онлайн обучение“. То е реалност и напълно следва учебните програми за придобиване на теоретични знания от студентите по отделните дисциплини. По време на т. нар. грипна ваканция, 9.03. до 15.03.2020 г., след заседание и решения на ректорско-декански съвет, разполагаме с изключително кратко време за организирането и поетапно въвеждане на несприствено, дистанционно обучение, според разпоредбата в заповед на Ректора на МУ – София проф. Златков от 16.03.2020 г. Поради липсата на единна университетска платформа за онлайн обучение по време на заседание на Деканския съвет взехме решение учебният процес да се осъществи чрез уеб-страницата на ФДМ. Така осигурихме безпрепятствен достъп за всички преподаватели и студенти до материалите за обучение.

Създадено беше виртуално пространство за всяка катедра във ФДМ-София, на което да се публикуват лекционния материал, задачите за самоподготовка на студентите и електронните пощи на преподавателите, чрез които се осъществява обратна връзка със студентите.

Информацията и съобщенията за студентите, свързани с провеждането на дистанционното преподаване, се актуализират чрез страницата на ФДМ – София, раздел „Новини“ и Facebook групата „Новини Учебен отдел“ на български и английски език.

Относно формите на преподаване – подходът е гъвкав и е в съответствие със спецификата на отделните предклинични и клинични дисциплини. Лекциите се предоставят под формата на PDF файлове или като подробни тезиси върху темата, заедно с допълнителни източници за самоподготовка. Някои лектори използват онлайн презентации и видео-конференцна връзка като допълнителна форма на комуникация със студентите. Поставят се конкретни клинични задачи за планиране на лечението на виртуални и реални пациенти. С това целим стимулиране на клиничното мислене и развиване на способността за вземане на клинични решения от страна на студентите.

Основен проблем при дистанционното обучение е технологията за контрол по изпълнение на поставените задачи, а не предоставянето на източници за информация. Нашите студенти са част от новото технологично грамотно поколение, което с лекота се справя с всички електронни форми за добиване и обмен на информация, те дори ни подсказват рационални решения на дадени проблеми. Даваме си ясна сметка, че изоставяме основно с методиките за обективна проверка на знанията на студентите, което е съществена част от цялостния образователен процес. Не можем да си позволим да изоставяме от общоприетите световни практики, както методологично, така и технологично. Имаме амбицията да преодолеем това несъответствие.

Синхронизирането на нашите методики за оценка на знанията на студентите с европейските и световни стандарти е една от главните и стратегически цели на ръководството на факултета през настоящия мандат.

Кризата безусловно доказва, че ключът за преодоляването на възникналите проблеми е единното и дисциплинирано прилагане на политиките и регулациите на Европейския съюз. Отчитаме изоставане в определени сектори. Ето и конкретен пример: още преди шест години ЕС въведе възможността за провеждане на Единен образователен тест за регулираните професии (Common training test) по чл.49b на Директива 2013/55/EU. Това е нов инструментариум за взаимно признаване на професионалните квалификации и се състои от въвеждане на единен държавен тест за придобиване на диплома по регулираните професии, сред които и по Дентална медицина.

В екстремна ситуация като сегашната Единният образователен тест би бил безценен инструмент за провеждане на Държавни и семестрални изпити, включително и дистанционно.

Разработването на такава програма, аналогия на мартурите, но за висшето образование, е мащабна задача, решаването на която ще отнеме години, с координираните усилия на всички дентални факултети и определени държавни институции. За момента обаче не можем да приложим описаната методика, колкото и привлекателна да е тя.

Но да не се заблуждаваме – и най-съвършената форма на дистанционно обучение не може да замени реалните методи в нашето преподаване.

Денталната медицина е научно-приложна специалност, тя е медицина, занаят, изкуство, психология, етика.

Практическите умения и навици, които нашите студенти придобиват постепенно през шестте години на обучение, живият контакт с реални пациенти, им дават възможност с увереност да започнат самостоятелна клинична практика веднага след дипломирането. Никакви съвременни и свърхусъвършенствани симулатори не могат да заменят пациентите, лекувани от нашите студенти. Дистанционното обучение в сегашната тежка обстановка дава възможност да се изпълнят изискванията за теоретична подготовка по учебните програми, а относно пропуснатите практически занятия – ще навасваме след като премине бурята, според новите реалности, когато светът вече няма да е същият.

В кои от дисциплините дистанционното обучение е „възможна мисия“ и има потенциал да се реализира сравнително по-пълноценно?

Не е добра идея да заставам срещу едни или други колеги, особено срещу ръководителите на катедри.

Отговарям в прав текст – всички преподаватели работят всеотдайно със студентите си, използвайки разнообразни възможности за интернет комуникация.

Ако имате предвид реализирането на максимален обем преподаване в определена катедра в зависимост от изискваната в учебната програма практическа натовареност на студентите – да, може би изпълнението на задачите по реализиране на дистанционната форма на обучение е по-присъщо и по-пълноценно в катедрите с предимно теоретични занятия.

В тежки периоди на изпитания хората се мобилизират и проявяват истинските си човешки и професионални качества. С чувство на удовлетворение и благодарност искам да отбележа отговорността и самодисциплината, проявявани от нашите студенти, преподаватели и администрация във време на криза. Силно съм впечатлен от единността, дисциплината и взаимопомощта, която си оказват студентите и служителите в дистанционното обучение. Нашите студенти на практика са от цял свят, а желанието им да бъдат съпричастни и активни в обучението си, е трогателно и заслужава високо признание и уважение.

Благодаря на ръководителите на катедри за отзивчивостта, професионализма и енергичните мерки, които предприеха за успешното начало на обучението от разстояние.

Благодаря на всички преподаватели асистенти за разбирането, отговорността и неуморния труд за реализиране на дистанционните форми на обучение – оказа се,

че това отнема значително повече време в сравнение с реалното присъствено обучение.

Извънредното положение бе въведено от държавата в петъка преди първите държавни изпити на випуск 2020 г. Хубавата новина е, че бяха минали практическите изпити на 6 курс и техният стаж. Какво се случва с държавната изпитна сесия на младите колеги и ще бъде ли възможно те да вземат дипломите си в рамките на тази календарна година?

Позволявам си да уточня – практически изпити се провеждат в края на семестъра и за студентите от втори, трети и пети курс, по предклиничните и клиничните дисциплини. Тези изпити не са минали, те предстоят. Не бих се ангажирал с конкретни срокове, нито с формата и начина, по който ще бъдат проведени, с оглед продължаващото извънредно положение в страната.

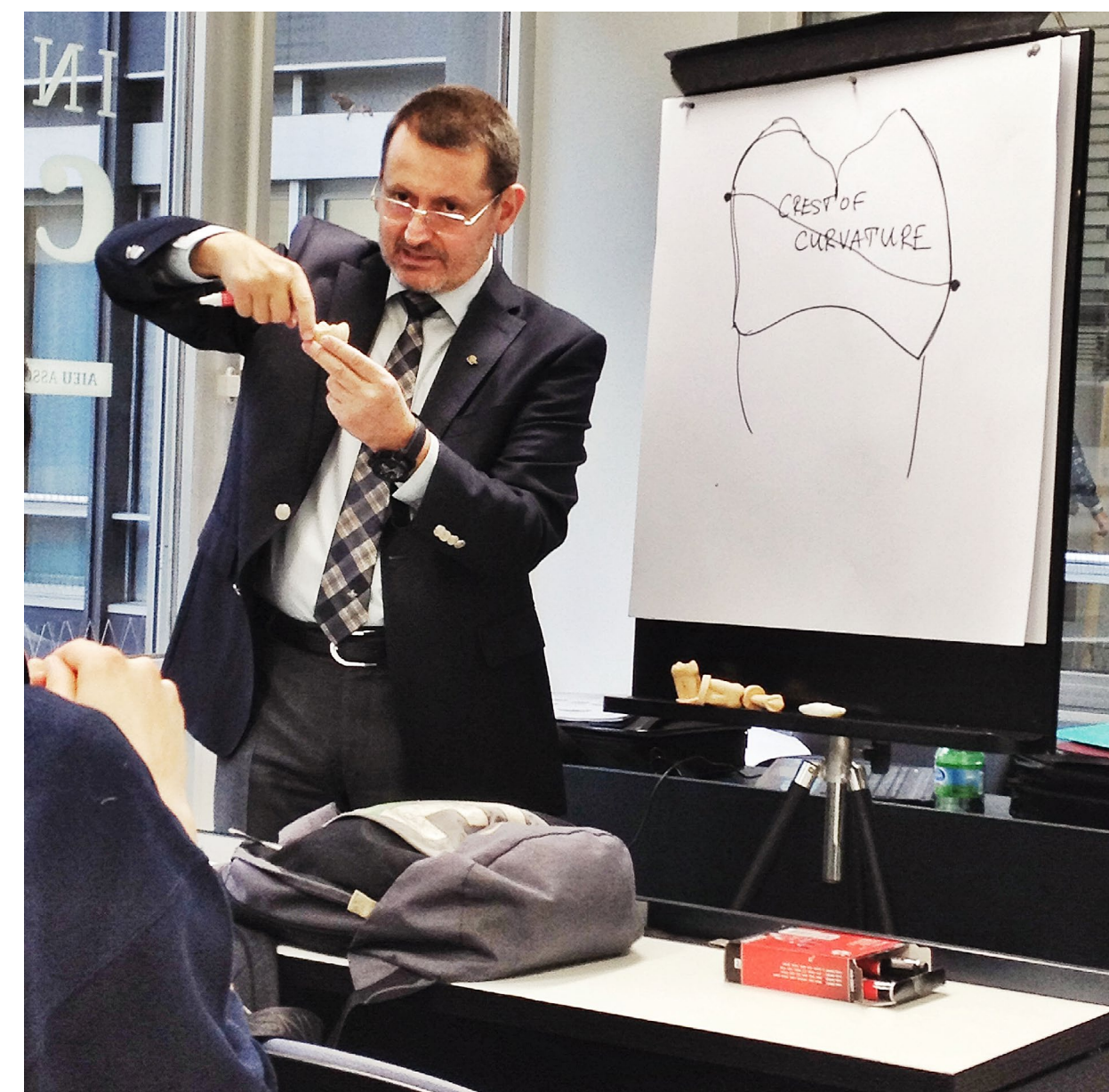
Всички искрено се надяваме студентите от 6 курс да преминат успешно през държавната изпитна сесия и да получат дипломите си. Вероятно ще има забавяне в сроковете за дипломиране, но в момента не мога да изразя категорично становище. Обмисляме възможности и конкретни подходи за провеждане на Държавните изпити както присъствено, така и от дистанция. Наличието на обща платформа е важно, но не е единствената пречка – необходимо е да се спазят изискванията за провеждането им, регламентирани в Правилника на МУ – София, или да бъдат приети съответни промени в правилника, гласувани от Академичен съвет, за да получат младите ни колеги легитимни дипломи за България и ЕС.

Осъзнаваме ясно, че липсата на конкретни срокове за тези изпити създава напрежение у студентите, но поради мащабна на пандемията, единственото, което можем да споделим с тях сега е, че се отнасяме отговорно към този процес и ще направим всичко възможно дипломирането да се осъществи успешно, дори промоцията на завършили студенти да се планира за есента. Уверявам ви, че ще действате приоритетно в интерес на студентите ни. Всички страдаме от общоинформационните последици на пандемията, ще си помагаме – студенти, преподаватели и служители – рамо до рамо, в името на човечността и съзвучието, за да преинемем успешно през това изпитание.

Обмисляте ли удължаване на учебната година за сметка на лятната ваканция?

Обмисляме различни варианти за удължаване на летния семестър. Такова решение би било правилно и професионално издържано. Дистанционното преподаване по Дентална медицина е нетипично и недостатъчно, то само частично може да компенсира изоставането в учебния материал, но не може да осигури комплексността и неразривната връзка между теоретичното и практическото обучение в нашата професия.

Вземането на окончателно решение за продължителността на подобно удължаване ще зависи най-вече от обстановката в страната и от срока на извънредното положение. Такова решение би следвало да бъде взето на ниво Медицински университет – София. Подчертавам, че изоставането в изпълнението на учебните програми е основно за сметка на практическото обучение. Дистанционното обучение покрива теоретичната подготовка и едно удължаване на семестъра би било необходимо единствено за провеждане на интензивна клинична дейност, без това да бъде за сметка на цялата лятна ваканция.

Как прогнозирате, че ще повлияе въведеното Извънредно положение върху Кандидат-студентска кампания 2020?

Вашите въпроси стават все по-трудни. Кандидат-студентските изпити са ключов момент с огромно значение за Медицински университет – София. Не мога да си представя провеждането на нормална кандидат-студентска кампания в условията на продължително извънредно положение. Извънредните ситуации налагат и извънредни решения, които могат да се окажат изненадващо сполучливи. Нека бъдем оптимисти. Всичко може да бъде променено в името на обществен интерес – и сроковете, и организацията на кампанията, и провеждането на изпитите.

Ръководството на МУ – София прави всичко необходимо за безпроблемно провеждане на първия етап от кампанията – подаване на документите по Интернет.

Относно провеждането на изпитите – определено ще се наложи промяна в сроковете им, в зависимост от продължителността на извънредното положение и овладяването на пандемията.

Вчера получих благодарствено писмо от директора на Инфекциозна болница проф. Червенякова, с което ме уведомява за български и чуждестранни студенти на ФДМ – София, заявили желание да се включат като доброволци в борбата с пандемията. „Да знаете какви студенти имате!“, завършва писмото си проф. Червенякова. Благодаря ви, скъпи студенти, за смелостта и високото чувство за дълг!

Твърдо съм убеден, че тази епидемиологична и вече социална криза ще ни направи по-силни и по-единни, а престижът на нашата професия ще нарасне многократно. Това ми дава увереност, спокойствие и оптимизъм. Пожелавам ви от сърце да сте здрави, сплотени и дръжни новини!

Благодарим ви за този разговор!

Подарък контейнер при сключване на годишен договор. Различни видове договори съобразени с потребностите на нашите клиенти.

ON-LINE заявки за извозване на отпадъци, 24/7. Безплатно изготвяне на годишни отчети. Високо качество на предлаганите услуги. АМАЛГАМА – контейнери и договори. Изготвяне на Работни листи за отпадъци.

Нови допълнителни услуги за улесняване на нашите клиенти. Извозване на отпадъци, гарантирано до 72 ч.

ДА ТРАНС ООД
управление на отпадъци

Intertek

Гр. София, бул. Братя Бъкстон,
№ 40, ет. 3, офис 16
Тел./Факс: 02 850 13 19
Мобилен: 0896 779 602
Web: www.datrans.bg
e-mail: office@datrans.bg

10 ГОДИНИ В УСЛУГА НА БЪЛГАРСКИЯТ ЛЕКАР

ВЕСТНИК ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ:

Главен редактор:
проф. Милена Пенева

Отговорен редактор:
д-р Ива Димчева

Зам. главни редактори:
проф. Снежана Топалова-Пиринска,
д-р Бисер Ботев

Членове:
д-р Олег Гладков,
д-р Ивайло Методиев

Реклама:
д-р Румен Илиев,
0898 608260

Предпечат:
Антоанета Ламбер

Печат: Алианс принт

Тираж: 3300 броя

Изданията достига до всички редовни членове на БЗС в София.

Редакцията не носи отговорност за съдържанието на публикуваните авторски материали, реклами и обяви